

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9CoP/15/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4417215897
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4417215897.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členiek senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: L. Z. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, dieťa rodičov: matka S. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom M. S., T. XXXX/XX, zast. Advokátska kancelária Timoranská & Štofková s. r. o., so sídlom Nové Zámky, Podzámska 32, IČO: 36 813 401, otec T. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom M. S., toho času N. - L., ul. N. XXX, Česká republika, o návrhu matky na zákaz styku otca s maloletým dieťaťom, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky zo dňa 6. novembra 2018 č. k. 16P/10/2017-152 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že styk otca s maloletým L. Z. B., nar. XX. XX. XXXX zakazuje.

Týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 11P/53/2012-105 zo dňa 18. 01. 2013, ktorý nadobudol právoplatnosť 09. 02. 2013 v časti o úprave styku otca s maloletým dieťaťom.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie návrh matky na zákaz styku otca s maloletým dieťaťom: L. Z. B., nar. XX. XX. XXXX zamietol. Súd upravil styk otca s maloletým dieťaťom: L. Z. B., nar. XX. XX. XXXX tak, že otec má právo sa s maloletým dieťaťom sýkať 3 soboty za sebou podľa pracovných turnusov otca, v čase od 10.00 hod. do 18.00 hod. tak, že si dieťa prevezme u matky v mieste jej bydliska a dieťa matke odovzdá v mieste jej bydliska, počnúc právoplatnosťou rozsudku, čím sa zmeňuje rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 11P/53/2012-105 zo dňa 18. 01. 2013, ktorý nadobudol právoplatnosť 09. 02. 2013 v časti o úprave styku otca s maloletým dieťaťom. Otec je povinný vždy do 7. dňa v mesiaci pred začiatkom realizácie styku oznámiť matke, v ktorú sobotu v mesiaci sa začne styk realizovať. Matka je povinná dieťa na styk pripraviť. Rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 25 ods. 1, 2 Zákona o rodine, čl. 41 ods. 4 ústavy, čl. 5 základných zásad Zákona o rodine, čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a uviedol, že vykonaným dokazovaním dospel súd k záveru, že návrh navrhovateľky nie je dôvodný. Matka maloletého dieťaťa sa domáhala zákazu styku otca s maloletým dieťaťom, čo odôvodňovala tým, že sa jedná o vyslovené prianie dieťaťa, ktoré má negatívne emocionálne zážitky z obdobia, keď bol v roku 2012 upravený rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky styk otca s maloletým dieťaťom. Otec si styk vynucoval a pri realizácii styku bola privolaná hliadka, kedy došlo k fyzickým útokom medzi rodičmi. Uvedená udalosť sa uskutočnila v decembri v roku 2013, čo potvrdili účastníci konania, aj rodinní príslušníci, t. j. starší súrodenci maloletého dieťaťa. Od tohto incidentu sa otec o maloleté dieťa

nezaujímal, pretože tak ako mal súd preukázané a sám uznal a nepoprel, mal zdravotné problémy psychického charakteru, ktoré riešil od rozvodu manželstva, čoho dôkazom sú správy od psychiatrov, keďže bol evidovaný v ambulantnej starostlivosti od júla 2010 do roku 2014. Pre neplnenie si vyživovacej povinnosti bol otec dieťaťa uznaný vinným trestným rozkazom Okresného súdu Nové Zámky č. k. 2T/118/2014-46 zo dňa 04. 09. 2014, pretože spáchal prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody 8 mesiacov a výkon trestu odňatia slobody bol podmienienečne odložený na skúšobnú dobu 2 rokov. Bola mu uložená povinnosť zaplatiť v skúšobnej dobe zameškané výživné vo výške 2.914,98 eura. Trestným rozkazom č. k. 3T/75/2015 zo dňa 11. 06. 2015, ktorý nadobudol právoplatnosť 04. 08. 2015 bol otec maloletého dieťaťa uznaný vinným, že spáchal prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Trestného zákona, za čo bol odsúdený k trestu odňatia slobody 15 mesiacov a zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Otec dieťaťa nastúpil výkon trestu, a preto počas tohto obdobia sa s maloletým dieťaťom nestretával. Z výkonu trestu bol prepustený v auguste 2017. Matka maloletého dieťaťa na základe týchto skutočností vyhľadala odbornú pomoc psychologičky, pretože mala snahu chrániť maloleté dieťa, ktoré má zdravotné problémy, tak ako to vyplýva z lekárskeho nálezov a stresové situácie zo styku s otcom sa negatívne prejavovali na jeho zdravotnom stave. Je pravdou, že zdravotný stav dieťaťa sa nezlepšoval, pretože dieťa pravidelne navštevuje detského gastroenterológa so zažívacími problémami. Súd mal preukázané, že dieťa odmieta styk s otcom, reaguje na otázky ohľadne otca plačlivo. Súd však nezistil okolnosti, pre ktoré by bolo potrebné zakázať styk otca s dieťaťom, pretože mal za to, že ak by došlo k zákazu styku otca s dieťaťom, došlo by k úplnému prerušeniu vzťahov medzi otcom a dieťaťom, ktoré už i doteraz prerušené boli z dôvodov vyššie uvedených. Každý z rodičov má právo podieľať sa na výchove a starostlivosti o dieťa, i v prípade, že mu dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti. Otec dieťaťa prejavil a prejavoval záujem stretávať sa s maloletým dieťaťom, čo mal súd preukázané z pripojeného spisu tunajšieho súdu pod sp. zn. 7P/279/2017, z ktorého mal súd preukázané, že návrhom zo dňa 04. 09. 2017 sa otec maloletého dieťaťa domáhal úpravy styku s maloletým dieťaťom počas školských prázdnin v polovici a polovicu doby jarných, letných, jesenných a zimných prázdnin. Uznesením č. k. 7P/279/2017-9 zo dňa 27. 09. 2017, ktoré nadobudlo právoplatnosť 16. 11. 2017, bolo konanie zastavené z dôvodu späťvzatia návrhu podľa § 29 ods. 1 CMP. Otec sa domáhal stretávania i v tomto konaní. S poukazom na vykonané dokazovanie naposledy upravený styk súd považoval v čase rozhodovania súdu za nevyhovujúci, s dôrazom na maloleté dieťa. Rodičia maloletého dieťaťa k žiadnej dohode nedospeli a zotrvávali na svojich vyjadreniach, i napriek pohovorom na referáte poradensko-psychologických služieb, kde im bola ponúknutá i pomoc. Keďže sa jedná o beznávrhové konanie, súd upravil styk otca s dieťaťom tak, aby nedošlo k úplnému prerušeniu vzťahov medzi otcom a maloletým dieťaťom s tým, že otec má záujem pracovať na vzťahu so synom, tak ako to mal súd potvrdené zo správy psychologičky PhDr. Kataríny Šubovej s tým, že sa jedná o dlhodobý proces, počas ktorého je i matka povinná podporovať dôveru dieťaťa na obnovení vzťahu s otcom a rovnako zmeniť svoj postoj k otcovi dieťaťa. Pri úprave styku súd zohľadnil zistené okolnosti, t. j. skutočnosti, že otec sa s maloletým dieťaťom nestretával od roku 2014 do septembra 2017. V decembri 2017 si nevhodným spôsobom vynucoval styk s dieťaťom za účasti polície, čo nepoprel, a preto súd mal za to, že bude zo začiatku vhodné, aby nedošlo k pretrhnutiu vzťahov medzi otcom a dieťaťom, ak sa budú stretávať zo začiatku s poukazom na zohľadnené pracovné povinnosti otca, ako aj bydlisko otca, v sobotu od 10.00 hod. do 18.00 hod. tak, že si otec dieťa prevezme u matky v mieste jej bydliska a dieťa matke odovzdá v mieste jej bydliska. Súd upravil styk i z dôvodu a potrieb i vo vzťahu k maloletému dieťaťu, aby dieťa presne vedelo, kedy je určený čas na stretávanie sa s otcom, aby to nebolo počas týždňa a nenarúšalo plnenie školských povinností s dieťaťom. Otec je povinný včas za účelom bezproblémového stretávania sa s dieťaťom matku riadne informovať o tom, aké sú jeho pracovné turnusy, aby mohla maloleté dieťa na styk riadne pripraviť. Upravený styk bude podkladom na obnovenie a vytváranie nových citových väzieb medzi otcom a maloletým dieťaťom za aktívnej účasti matky, ktorá je rovnako povinná maloleté dieťa na styk pripravovať. Je povinnosťou otca naďalej spolupracovať so psychológom tak, aby bol schopný prehlbovať empatie voči dieťaťu a jeho potrebám. Pri rozhodovaní súd zohľadnil i výpovede starších súrodencov maloletého dieťaťa, z ktorých mal preukázané, že vzťahy medzi deťmi a otcom boli narušené a v podstate uznali, že sú narušené i toho času. Súd apeloval na to, aby i starší súrodenci prejavili snahu obnoviť narušené vzťahy s otcom, čo by malo význam do budúcnosti i pre nich a tieto okolnosti by mali pozitívny vplyv i na rozvíjanie citových väzieb medzi otcom a maloletým dieťaťom v prípade, ak otec po absolvovaní pohovorov u odborníka rovnako zmení správanie a postoj i voči nim. Z týchto dôvodov s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a zákonné ustanovenia, súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá

nárok na náhradu trov konania, pretože uvedený zákon na konanie o rozvod manželstva neustanovuje inak.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie matka, namietajúc, že súd nesprávne právne vyhodnotil vec, keď zamietol návrh na zákaz styku maloletého s otcom, a to napriek vykonanému dokazovaniu, predovšetkým stanovisku psychologičky PhDr. Kataríny Šubovej, ktorá sa výslovne vyjadrila, že vynucovaný styk dieťaťa s otcom by dieťa vnímalo ako neprávne, násilie, bezprávie. Ďalej psychologička odporučila, aby otec absolvoval terapiu, ktorá by slúžila na to, aby otec dokázal vytvárať to, čo dieťa potrebuje. Zo správy z referátu poradensko-psychologických služieb tiež vyplynulo, že predpokladom k obnoveniu kontaktu je získanie postupných pozitívnych a neohrozujúcich skúseností maloletého s otcom. Tiež z výpovede ďalšieho svedka - J. B., ktorý je starším synom navrhovateľky, vyplynulo, že z minulosti nemá dobré spomienky na otca, pamätá sa, ako otec vykrikoval a volal policajtov, pričom tieto spomienky má aj maloletý L. Z. B.. Maloletý L. sa výslovne vyjadril, že sa otca bojí a tiež sa bojí, že si otec pre neho príde, čo bolo vlastne podnetom pre to, aby matka návrh na zákaz styku podala. Tiež bolo v konaní preukázané, že otec si opakovane styk s maloletým L. vynucoval za prítomnosti polície, nerešpektoval, pokiaľ maloletý k nemu ísť nechcel. Za týchto okolností považovala rozhodnutie súdu za nesprávne, keď súd zamietol návrh na zákaz styku maloletého s otcom, hoci z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že vynucovaný styk nie je v záujme maloletého dieťaťa. Hoci matka akceptuje, že obaja rodičia majú rodičovské práva a že zákaz styku je rozhodnutie, ktoré má byť aplikované len vo výnimočných prípadoch, v prvom rade má byť zohľadnený záujem maloletého dieťaťa. Súd pri rozhodovaní musí vychádzať zo stavu, ktorý je preukázaný v čase vyhlásenia rozsudku. Aj v prípade, že by súd o zákaze styku rozhodol, nemusí ísť o rozhodnutie nezvratné, ktoré sa v budúcnosti nemôže zmeniť, avšak domnieva sa, že v súčasnosti je v prvom rade potrebné, aby otec absolvoval terapiu tak, ako mu to odporučila psychologička PhDr. Šubová a zmenil prístup k maloletému, v dôsledku čoho by sa mohol zmeniť aj postoj samotného maloletého k otcovi. Ďalej je potrebné uviesť, že otec skreslene vníma realitu a je pochybnosť, či by sa vôbec vedel o maloletého postarať. V súčasnosti sa otec o maloletého nezaujíma, vôbec nepozná jeho potreby, v podstate len na pojednávaniach prejavuje záujem, reálne sa však s maloletým 4 roky nestretol. Napriek tomu žiada upraviť styk tak „ako doteraz“ celé víkendy, keď je doma. Aj z týchto vyjadrení je zrejmé, že otec nevyhodnocuje aktuálnu situáciu reálne. Pokiaľ by otec tieto postoje zmenil a snažil sa citlivo si nájsť cestu k synovi, matka by mu v tom určite nebránila, avšak v súčasnosti vníma ako svoju povinnosť chrániť dieťa, ktoré výslovne vyjadruje vôľu nebyť s otcom a strach so stretnutia s ním, ktorý strach vyplýva zo situácií, ktoré dieťa samo prežilo. Matka sa stotožňuje s tým, že k obnoveniu kontaktu s otcom je potrebné získanie postupných pozitívnych a neohrozujúcich skúseností maloletého s otcom. V prvom rade by to však mal byť otec, ktorý bude na tieto podnety reflektovať a vyhľadá odbornú pomoc tak, ako mu to bolo odporúčané. Násilné vynucovanie styku (ani na základe súdneho rozhodnutia) k obnoveniu väzieb nepomôže. Z týchto dôvodov sa matka domnieva, že v súčasnosti sú splnené podmienky k tomu a okolnosti to vyžadujú, aby súd rozhodol o zákaze styku tak, ako je to uvedené v návrhu na začatie konania. Ako zásadnú vadu konania pred súdom prvej inštancie namietala to, že pokiaľ mal súd za to, že nie je daný dôvod na rozhodnutie o zákaze styku a mienil styk maloletého s otcom upraviť, resp. zmeniť, mal za týmto účelom vykonať dokazovanie o spôsobe a rozsahu styku otca s maloletým. V tomto smere však žiadne dokazovanie vykonané nebolo, matka na prípadný spôsob úpravy styku zo strany súdu, ani zo strany kolízneho opatrovníka dotazovaná nebola, rovnako ako ani kolízna opatrovníčka, ktorá hoci tiež vo svojom záverečnom vyjadrení navrhovala návrh na úpravu styku zamietnuť, nenavrhol žiadnu vhodnú formu úpravy styku, ktorá by bola v danej situácii pre dieťa akceptovateľná. Ani zo správy z referátu poradensko-psychologických služieb nevyplýval žiaden návrh vhodnej úpravy styku otca so synom v aktuálnej situácii. A nakoniec, ani dieťa, ktoré je už vo veku (13 rokov), v ktorom sa vie k situácii vyjadriť, nebolo s takouto možnosťou pri pohovore u kolízneho opatrovníka, či na referáte poradensko-psychologických služieb konfrontované. Preto potom nie je zrejmé, na základe akých dôkazov súd prvej inštancie rozhodol. Prítom by bolo na mieste zvážiť, pokiaľ už úprava styku mala byť stanovená, či by nebola vhodná úprava styku napríklad za prítomnosti oboch rodičov, prípadne, či by sa styk z počiatku nemal realizovať za prítomnosti odborníka - kolízneho opatrovníka alebo psychológa tak, aby dieťa nebolo traumatizované. Osobné prežívanie tejto situácie dieťaťom súd podľa názoru matky vôbec nevzal do úvahy, čím nezabezpečil ochranu záujmu maloletého dieťaťa ako prvoradého hľadiska tak, ako to vyplýva z čl. 5 základných zásad Zákona o rodine. Tiež je potrebné zvážiť, či by nebolo na mieste za týchto okolností nariadiť znalecké dokazovanie, pričom v konaní o úpravu práv a povinností k maloletému súd nie je viazaný len návrhmi účastníkov. Úprava styku, tak ako bola stanovená súdom, je bežná úprava, ktorá sa realizuje v prípadoch, kde má dieťa s druhým rodičom bežný kontakt. V danom prípade

sa však bezpochyby jedná o špecifickú situáciu, kde kontakt otca so synom prakticky neexistuje, väzby sú vážne narušené a tieto skutočnosti je potrebné zohľadniť jednak pri dokazovaní a následne aj pri rozhodovaní vo veci samej. Na základe uvedeného matka namietala, že súd prvej inštancie rozhodol o úprave styku bez toho, aby v tomto smere vykonal adekvátne dokazovanie. Z uvedených dôvodov navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a rozhodol, že zakáže styk otca s maloletým L. Z. B., nar. XX. XX. XXXX.

3. Otec k odvolaniu matky uviedol, že s odvolaním matky nesúhlasí a súhlasí s rozhodnutím súdu prvej inštancie.

4. Kolízny opatrovník k odvolaniu matky uviedol, že z vykonaného dokazovania v rámci prebiehajúceho konania vyplynulo, že maloletý L. vníma súčasnú situáciu a osobu otca z pohľadu stretávania sa s ním veľmi citlivo. Ako vyplynulo aj zo správy psychológa Referátu poradensko-psychologických služieb ÚPSVR Nové Zámky, dieťa sa témam o osobe otca vyhýba. V rámci psychologickej konzultácie na referáte matka verbalizovala, že rešpektuje rozhodnutie maloletého dieťaťa, ktorý odmieta kontakt s otcom. Odmietanie otca zo strany maloletého L. môže byť podľa predmetnej správy do istej miery predikovatelné najmä z dôvodu dlhodobejšej absencie otca v jeho živote. Predpokladom k obnoveniu kontaktu je získavanie postupných pozitívnych a neohrožujúcich skúseností maloletého s otcom. Rovnako zo psychologickej správy PhDr. Šubovej vyplýva, že predpokladom budovania a upevnenia vzťahu otca s dieťaťom je ako otcova podporujúca výchova rešpektujúca potreby a hranice maloletého, tak podpora vzťahu otca so synom zo strany matky. Súd upravil styk otca s maloletým dieťaťom, ktorý zaisťuje kontakt a rozvíjanie vzťahu otca s maloletým a umožňuje mu naďalej sa podieľať na jeho výchove a vývoji. Kolízny opatrovník má za to, že zákaz styku otca s dieťaťom by nevytváral ďalší priestor pre opätovné postupné nadviazanie ich vzájomného kontaktu a budovanie väzieb. Osobou, ktorá dlhodobo zabezpečuje potreby maloletého L., je jeho matka, ktorá pre neho predstavuje zdroj bezpečia a istoty. Z uvedeného dôvodu vidí kolízny opatrovník opodstatnenie v úprave stretávania sa otca s dieťaťom za prítomnosti matky. Matka je rovnako povinná podporovať vzťah dieťaťa s otcom, nakoľko každý z rodičov má právo podieľať sa na výchove a starostlivosti o dieťa aj v prípade, ak mu dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti a pozitívne motivovať dieťa k náklonnosti voči druhému rodičovi. Obaja rodičia majú možnosť využitia psychologických intervencií, ktoré môžu byť nápomocné v opätovnom budovaní vzťahu otca s dieťaťom.

5. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo (§ 65, § 66 Civilného mimosporového poriadku, ďalej CMP) na nariadenom odvolacom pojednávaní a po doplnení dokazovania dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné podľa ustanovenia § 388 CSP zmeniť a styk otca s maloletým L. Z. B. zakázať.

6. Matka sa podaným návrhom domáhala zákazu styku otca s maloletým dieťaťom. Návrh odôvodňovala tým, že manželstvo rodičov bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č. k. 16C/17/2009-39 zo dňa 25. 04. 2008, ktorým súd zároveň schválil rodičovskú dohodu, podľa ktorej maloleté deti zveril na čas po rozvoде do osobnej starostlivosti matke a otca zaviazal k povinnosti platiť výživné na maloleté deti. Styk otca s maloletými deťmi upravil neobmedzene. Rozsudkom Okresného súdu Nové Zámky č. k. 11P/53/2012-45 zo dňa 18. 01. 2013 súd schválil dohodu rodičov, podľa ktorej sa zmenil rozsudok v časti o úprave stretávania sa otca s maloletým L. Z. tak, že otec bol oprávnený stretávať sa s maloletým tri víkendy v mesiaci podľa vzájomnej dohody rodičov v čase od soboty od 13.00 hod. do nedele do 15.00 hod. a táto úprava trvá dodnes. Styk otca s maloletým dieťaťom bol od počiatku, t. j. od rozvodu manželstva problematický, maloleté dieťa často s otcom nechcelo odísť, bolo plačlivé alebo odišlo len preto, že išli aj starší súrodenci. Situácia vyvrcholila v decembri 2013, kedy si otec prišiel pre dieťa a dieťa s ním nechcelo ísť a situáciu sa rozhodlo riešiť autoritatívne, búchal na dvere, ktoré rozbil. Po tom, ako navrhovateľka otvorila dvere, otec ju chytil pod krk a pritlačil o stenu. Otec zavolať príslušníkov polície a maloleté dieťa bolo odovzdané za prítomnosti polície. Maloleté dieťa bolo svedkom tejto udalosti, čo v ňom zanechalo traumatický zážitok, na ktorý spomína dodnes. V nedeľu, keď sa malo dieťa vrátiť, otec dieťa nevrátil, a keď sa matka telefonicky informovala, maloleté dieťa jej s plačom oznámilo, že otec mu povedal, že matka si mala po neho prísť, a keď tak nespravila, musí ostať u neho dva týždne. Pri prevzatí maloletého dieťaťa v bydlisku otca, otec napadol matku aj spoločnú dcéru R., opäť za prítomnosti maloletého dieťaťa. Od tohto incidentu maloleté dieťa u otca nebolo, ani otec sa styku nedomáhal. Otec bol odsúdený za trestný čin zanedbania povinnej výživy. Z výkonu trestu odňatia

slobody bol prepustený v auguste 2018. Od prepustenia otca na slobodu začali opätovne problémy. Otec si síce ani v jednom prípade neprišiel pre maloleté dieťa, matke však sústavne píše správy rôzneho charakteru, týkajúce sa predovšetkým ich vzájomného vzťahu predtým. Maloleté dieťa je z celej situácie v strese, výslovne a opakovane uvádza, že sa bojí, že otec pre neho príde, keďže má vedomosť o tom, že bol prepustený z väzenia. Otec nikdy nemal skutočne vyvinutý vzťah s dieťaťom a maloleté dieťa sa s ním nechce stretávať. Maloleté dieťa má zdravotné problémy so žalúdkom, je po ťažkej liečbe, jedná sa o chronické ochorenie žalúdka, má upravené stravovanie a potrebuje sa vyhýbať stresom. Zvýšený stres je priamym spúšťačom zhoršenia zdravotného stavu dieťaťa. Neistota, že otec si môže pre dieťa v zmysle úpravy prísť, má negatívny dopad na maloleté dieťa po psychickej, ale aj zdravotnej stránke. Matka uviedla, že v súčasnosti nie je v záujme maloletého dieťaťa stretávať sa s otcom, najmä keď má z minulých negatívnych zážitkov traumy a otec sa o neho štyri roky vôbec nezaujímal. V súčasnosti je potrebné rešpektovať pranie maloletého dieťaťa. Do budúcnosti nie je vylúčené, že by sa uvedená situácia zmenila, avšak malo byť tomu prísť prirodzene, na základe vôle oboch strán.

7. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

8. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

9. Podľa § 25 ods. 1 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

10. Podľa § 25 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

11. Podľa § 25 ods. 3 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo zakáže styk maloletého dieťaťa s rodičom, ak nie je možné zabezpečiť záujem maloletého dieťaťa obmedzením styku maloletého dieťaťa s rodičom.

12. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

13. Predmetom preskúmania odvolacím súdom je rozhodnutie súdu prvej inštancie o úprave práv a povinností k maloletému L. i Z. B., nar. XX. XX. XXXX, a to konkrétne úprava styku otca s ním.

14. Touto problematikou sa zaoberal aj Ústavný súd SR vo svojom uznesení zo dňa 19. januára 2017 pod sp. zn. II. ÚS 56/2017, v ktorom uviedol, že v súčasnosti existuje široká zhoda ? a to aj v medzinárodnom práve ? na podporu myšlienky, že pri rozhodovaní príslušných orgánov verejnej moci týkajúcim sa detí musí byť ich najlepší záujem prvoradým hľadiskom rozhodovania.

15. Uvedené potvrdzuje v priestore Európskej únie aj napr. Charta základných práv Európskej únie, kde podľa čl. 24 ods. 2 „pri všetkých opatreniach prijatých orgánmi verejnej moci alebo súkromnými inštitúciami, ktoré sa týkajú detí, sa musia v prvom rade brať do úvahy najlepšie záujmy dieťaťa“.

16. Záujem dieťaťa predpokladá pri rozhodovaní o jeho právach mať na zreteli najmä dva aspekty jeho záujmov. Na jednej strane stojí dikcia, že puto dieťaťa s jeho rodinou musí byť zachované, s výnimkou prípadov, keď sa rodinné prostredie ukázalo ako obzvlášť nevhodné. Z toho vyplýva, že rodinné väzby môžu byť prerušené len vo veľmi výnimočných prípadoch a je potrebné urobiť všetko pre zachovanie osobných vzťahov. Na druhej strane je v záujme dieťaťa zabezpečiť jeho rozvoj v zdravom prostredí a rodičia nesmú profitovať z takých opatrení alebo krokov, ktoré by v konečnom dôsledku poškodzovali zdravie a zdravý vývoj dieťaťa [porov. Neulinger and Shuruk v. Švajčiarsko, č. 41615/07, rozsudok Veľkej komory Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) zo 6. 7. 2010, bod 136; Elsholz

v. Nemecko, č. 25735/94, rozsudok Veľkej 17 komory ESLP z 13. 7. 2000, bod 50; Maršálek v. Česká republika, č. 8153/04, rozsudok ESLP zo 4. 4. 2006, bod 71].

17. V tomto ohľade platí aj pre rozhodovanie súdov, že prijaté opatrenia musia sledovať najlepší záujem dieťaťa. Povinnosť aplikačnej praxe sledovať pri rozhodovaní konkrétnej veci týkajúcej sa detí ich najlepší záujem vyplýva o. i. aj z čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa.

18. Podľa čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

19. Ústavný súd v súvislosti s čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa odkázal na svoje uznesenie sp. zn. II. ÚS 596/2014 z 30. septembra 2014 (publikované v Zbierke nálezov a uznesení ústavného súdu 2014 pod č. 57/2014), v ktorom uviedol, že na úrovni doktríny medzinárodného práva, ako aj na úrovni samotnej Organizácie Spojených národov prevládol (dnes už konštantný) právny názor, že medzi články Dohovoru o právach dieťaťa, ktoré upravujú všeobecné zásady/princípy (general principles) Dohovoru o právach dieťaťa (a nie sú teda priamo vykonateľné, ale je potrebné tieto zásady inkorporovať do príslušnej vnútroštátnej legislatívny a aplikačnej praxe), možno zaradiť o. i. aj čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa (pozri Hodgkin, R. - Newell, P. Implementation Handbook for the Convention on the Rights of the Child. Fully revised third edition. Ženeva: UNICEF Regional Office for Europe, 2007, pp. 39, 83, 158; k tomu porov. aj Committee on the Rights of the Child: General Comment No. 5, CRC/GC/2003/5, body 19, 20 a 22). Ustanovenie čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je všeobecnou proklamáciou (princípom), ktorý je zmluvný štát povinný inkorporovať do svojho právneho poriadku a orgány aplikácie práva sú povinné tento princíp zohľadňovať pri aplikácii príslušných vnútroštátnych normatívnych právnych aktov.

20. Tento princíp bol v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaný (explicitne, ako aj implicitne) do jednotlivých noriem napr. Civilného mimosporového poriadku (porov. napr. čl. 4, § 38, § 117, § 119, § 146 ods. 1, § 365 a nasl. a ďalšie; ďalej len CMP) alebo aj zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (porov. napr. čl. 5, § 23 ods. 2, § 24 ods. 2 a 4, § 44 ods. 4 a ďalšie). Na ústavnej úrovni sa princíp povinnosti prihliadať na najlepší záujem dieťaťa (maloletého) v konaní pred všeobecným súdom spája najmä so základným právom dieťaťa (maloletého) na súkromie podľa čl. 16 ods. 2 ústavy, na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života v zmysle čl. 19 ods. 2 ústavy, právom na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, so základným právom dieťaťa (maloletého), aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohlo vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

21. V prípade, keď súdy rozhodujú o úprave styku rodičov s dieťaťom, je nutné vychádzať z toho, že právom oboch rodičov je v zásade rovnakou mierou sa o dieťa starať a podieľať sa na jeho výchove, s čím korešponduje i právo samotného dieťaťa na starostlivosť oboch rodičov. Rozhodnutím súdu by tomuto dieťaťu malo byť umožnené stýkať sa s oboma rodičmi v takej miere, aby bol postulat rovnakej rodičovskej starostlivosti čo najviac naplnený. Takéto usporiadanie vzťahov je spravidla vždy v „najlepšom záujme dieťaťa“, pričom odchýlky od tohto princípu musia byť odôvodnené ochranou nejakého iného, dostatočne silného legitímneho záujmu, pričom konkrétne skutočnosti, o ktoré sa tento záujem opiera, musia byť v danom konaní preukázané (porov. nálezy Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 2298/15 - bod 16, I. ÚS 3216/13, II. ÚS 3765/11).

22. Pre dosiahnutie spravodlivého rozhodnutia o úprave styku rodičov s dieťaťom v zmysle už uvedených premís je potrebné zo strany konajúceho súdu (resp. zainteresovaných orgánov verejnej moci) zohľadniť viaceré konkrétne kritériá. Ide predovšetkým o nasledujúce 4 kritériá: existencia pokrvného puta medzi dieťaťom a jeho zverenie do starostlivosti usilujúcimi osobami, miera zachovania identity dieťaťa a jeho rodinných väzieb v prípade jeho zverenia do starostlivosti tej-ktorej osoby, schopnosť osôb usilujúcich o zverenie dieťaťa do starostlivosti zaistiť jeho vývoj a fyzické, vzdelávacie, emocionálne, materiálne a iné potreby a prianie dieťaťa (porov. aj nálezy Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2482/13 a I. ÚS 1554/14).

23. Podľa § 38 ods. 2 CMP názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti. Podľa povahy veci zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb.

24. Ak je účastníkom konania maloleté dieťa, ktoré je schopné s ohľadom na vec a rozumovú vyspelosť samostatne vyjadriť svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Zisťovanie názoru maloletého vo veci, ktorá sa ho dotýka je obligatórnym postupom súdu, pričom vyjadrenie názoru dieťaťa nie je podmienené vekovou hranicou, ani rozumovou vyspelosťou, ale jeho schopnosťou sa vyjadriť. Schopnosť dieťaťa vyjadriť samostatne svoj názor je však ovplyvnená predovšetkým vekom a vyspelosťou dieťaťa, pričom od toho závisí spôsob, aký by mal súd pri zisťovaní názoru maloletého dieťaťa zvoliť, teda, či to urobí súd sám výsluchom na pojednávaní, mimo pojednávania prostredníctvom orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, prípadne prostredníctvom znalca.

25. V danej veci, odvolací súd za účelom zistenia názoru maloletého, predvolal na odvolacie pojednávanie dňa 25. júla 2019 matku maloletého s tým, aby na odvolacom pojednávaní zabezpečila účasť maloletého. Maloletý sa tohto pojednávania nezúčastnil, pričom matka súdu uviedla, že jeho účasť nezabezpečila z dôvodu, že má zdravotné problémy. Uviedla, že po výsluchu u kolízneho opatrovníka bol týždeň chorý, o pojednávaní ho informovala, pričom uviedol, že pojednávania sa nechce zúčastniť. Zároveň súdu predložila potvrdenie MUDr. Korčokovej, pediatričky, z ktorého vyplýva, že neodporučila dieťa vystavovať stresovým situáciám. Toto pojednávanie bolo po výsluchu účastníkov konania odročené za účelom zisťovania u pediatričky maloletého MUDr. Moniky Korčokovej a detskej gastroenterologičky maloletého MUDr. Evy Polomovej, aktuálneho zdravotného stavu maloletého, vyjadrenia sa k možným príčinám zdravotných problémov maloletého a k tomu, či ho doporučujú vypočuť súdom, prípadne či výsluch maloletého u kolízneho opatrovníka, znalca alebo súdu by mohol vyvolať zhoršenie zdravotného stavu maloletého. Po vyjadrení týchto lekároch, ktoré uviedli, že stresové situácie a vyvíjaný tlak na dieťa jeho zdravotný stav výrazne zhoršujú, odvolací súd od výsluchu maloletého pred odvolacím súdom upustil, pričom potom vychádzal z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie, doplneného na odvolacom pojednávaní.

26. Odvolací súd, aplikujúc uvedené východiská, sa pri rozhodovaní o návrhu matky na zákaz styku, zaoberajúc sa tiež úpravou styku, ako ju upravil súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku, zaoberal právom otca na zachovaní jeho vzťahu s jeho maloletým synom, a teda aj na stretávaní sa s ním a na druhej strane najlepším záujmom maloletého dieťaťa a záujmom dieťaťa na jeho rozvoji v zdravom prostredí, bez poškodzovania jeho zdravia a zdravého vývoja. Odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie, doplneného na odvolacom pojednávaní jednak výsluchom účastníkov konania, ako aj správami lekároch maloletého L. Z. B. zistil, že v čase rozvodu manželstva rodičov maloletého L. a Z. mal maloletý L. Z., nar. XX. XX. XXXX dva a pol roka a rozhodnutím súdu bol na čas po rozvoде zverený matke a styk s otcom bol upravený neobmedzene. Na základe návrhu otca dňa 24. 02. 2012 začalo konanie o úprave styku otca s maloletým L. (OS NZ sp. zn. 11P/53/2012), pričom v tomto konaní bola súdom schválená dohoda rodičov, v zmysle ktorej bol otec oprávnený sa s maloletým dieťaťom stretávať tri víkendy v mesiaci podľa vzájomnej dohody rodičov v čase od soboty 13.00 hod. do nedele 15.00 hod. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 02. 09. 2012. V tomto konaní matka so stretávaním sa otca s maloletým dieťaťom otcom navrhnutým spôsobom súhlasila, pričom na pojednávaní uviedla, že maloletý sa s otcom chce stretávať. Následne došlo v decembri 2013 medzi rodičmi pri odovzdávaní maloletého otcovi ku konfliktu, pričom bola volaná aj polícia a následne sa otec so synom už nestretával, koncom marca 2014 sa odsťahoval do Čiech a ako sám uviedol na pojednávaní na súde prvej inštancie, riešil si sám problémy a nebol schopný riešiť vzťah s dieťaťom nijakým spôsobom. V rokoch 2010 až do mája 2014 bol otec v ambulantnej psychiatrickej starostlivosti. Následne bol otec trestným rozkazom OS NZ sp. zn. 3T/75/2015 zo dňa 11. júna 2015 odsúdený pre prečin zanedbania povinnej výživy, pričom bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 15 mesiacov. Z výkonu trestu odňatia slobody bol prepustený v auguste 2017. Následne syna kontaktoval v škole v septembri 2017, pričom podľa vyjadrenia ZŠ G. Q. M. S. mával maloletý istý čas strach zo stretnutia s otcom, ktorý by s ním chcel nadviazať intenzívnejší kontakt, preto ho matka musela čakať po vyučovaní a odprevádzať ho domov. Posledné stretnutie otca so synom sa uskutočnilo v decembri 2017, kedy bola opätovne volaná policajná hliadka, pričom podľa tvrdenia matky maloletý prosil staršieho brata, aby ho nedal.

27. Zo správ vyžiadaných odvolacím súdom, zo správy MUDr. Korčokovej, pediatričky maloletého dieťaťa, vyplýva, že maloletý je sledovaný gastroenterológom pre chronický zápal sliznice žalúdka, s

pozitívou helicobaktera - opakovane preliečovaného, hepatopatiu. Kožným lekárom a alergológom je sledovaný pre atopický ekzém. Zdravotný stav sa zhoršuje pri stresových situáciách, zvyrazňujú sa bolesti brucha, čo si vyžiadalo opakované chirurgické vyšetrenia, výrazne sa zhoršuje atopický ekzém. Pokiaľ je dieťa v psychickej pohode, zdravotný stav je stabilizovaný a dieťa je spokojné. Uviedla tiež, že stresové situácie podľa jej názoru vyvoláva u dieťaťa kontakt s otcom a akýkoľvek vyvíjaný tlak na dieťa stav výrazne zhoršuje. L. je ešte emočne nevyzreté, labilné a veľmi senzitivne dieťa.

28. Zo správy MUDr. Polomovej, detskej gastroenterologičky, vyplýva, že maloletý je v jej ambulancii sledovaný od roku 2012, kedy mal pre bolesti brucha diagnostikovanú intoleranciu mliečneho cukru. Prechodne sa pod diétnymi opatreniami ťažkosti zmiernili, ale od roku 2014 trpel opakovanými nepravidelnými bolesťami brucha, preto bol podrobený viacerým vyšetreniam. Súčasne trpel atopickým ekzémom, opakovanými zápalmi stredného ucha a herpetickými infekciami. Boli zvýšené hodnoty pečefných testov a hladiny cholesterolu. Pre pretrvávajúce bolesti brucha bol maloletý prechodne aj na bezhistaminovej diéte, avšak najzávažnejším nálezom bol ťažký chronický zápal žalúdka spôsobený *Helicabacterom pylori*, ktorý bol úspešne preliečený až po opakovaných kombináciách antibiotík, pričom maloletý mal počas liečby aj alergickú reakciu na jedno z nich. Uvedené ťažkosti prispeli k celkovému zníženiu imunity. Maloletý trpel únavou, ekzémom, pre chorobnosť a bolesti brucha často vynechával školskú dochádzku, čo prispelo k zhoršeniu jeho psychického stavu. Na základe posledných vyšetrení z augusta 2019 sa zdravotný stav maloletého v súčasnosti stabilizoval, neboli potvrdené žiadne z potravinových intolerancií, pričom pretrváva zvýšená hladina cholesterolu, zvýšené hodnoty pečefných testov a objavila sa novovzniknutá málokrvnosť. Čo sa týka príčin vzniku zdravotných ťažkostí, uviedla, že stres nevedie prvotne k príčine vzniku ochorenia, ale celkový stav sa zhoršuje, zhoršuje sa ekzém, ale aj ochorenia žalúdka, kedy sa zvyšuje tvorba žalúdočných štiav a môže dôjsť k relapsu ochorenia. Uviedla tiež, že maloletý bol od roku 2015 niekoľkokrát do roka vyšetrený v jej ambulancii pre bolesti brucha a nevyučovali ako možnú príčinu ťažkostí aj stres. Stres je faktor, ktorý u každého jedinca spôsobuje zhoršenie zdravotných ťažkostí, určite prispel k zhoršeniu ekzému a k sťaženiu dlhotrvajúcemu priebehu liečby akútneho zápalu žalúdka. V poslednom období maloletý pôsobil utiahnuto, mával obdobie nechutenstva, pocitu nevoľnosti, riedkych stolíc, čo po vylúčení organických príčin poukazuje na možnú psychickú nepohodu a zhoršenie jeho ťažkostí.

29. Vychádzajúc z uvedeného, dospel odvolací súd k záveru, že súčasný vzťah otca so synom je dôsledkom toho, že v čase rozvodu manželstva mal maloletý L. Z. len dva a pol roka, teda bol veľmi malý, aby mal na otca nejaké spomienky. Následne sa s otcom stretával, za prítomnosti starších súrodencov, pričom z písomného vyjadrenia R. B. (staršej sestry maloletého) a výpovedi svedka J. B. (staršieho brata maloletého) vyplýva, že styk s otcom v tomto období bol poznačený nespracovaním rozvodu ich otcom, ktorý sa s rozvodom nevedel vyrovnáť, stále sa k nemu vracal a poznačilo to aj priebeh styku s deťmi, kedy čas trávený s nimi nevyužíval spôsobom, na ktorý by pozitívnym spôsobom spomínali, deťom sa podľa ich vyjadrenia nevenoval a otcove správanie spôsobilo, že postupne sa s ním aj staršie deti prestali stretávať. Otcove správanie R. opísala ako diktátorské a povýšenecké. V tomto období bol otec v ambulantnej psychiatrickej starostlivosti a ako sám uviedol, riešil si sám problémy a nebol schopný riešiť vzťah s dieťaťom nijakým spôsobom. Aj keď sa rodičia v roku 2012 (september 2012) na úprave styku otca s maloletým L. Z. dohodli a styk otca so synom takýmto spôsobom prebiehal, už v decembri 2013 došlo pri odovzdávaní dieťaťa ku konfliktu medzi rodičmi, bola volaná polícia, pričom svedkom tohto konfliktu bolo aj maloleté dieťa. Následne otec z dôvodu riešenia vlastných psychických problémov neprejavoval o styk s maloletým záujem, potom bol vo výkone trestu odňatia slobody a po návrate z neho maloletého opäť kontaktoval, čo však maloletý už odmietal a v decembri 2017 bola pri styku opätovne volaná polícia. Dôsledkom takejto situácie maloletý L. Z. nemá o styk s otcom záujem a bojí sa toho, že otec si stretnutie s ním bude nasilu vynucovať. Takéto závery vyplývajú aj zo správy PhDr. Kataríny Šubovej, u ktorej bol maloletý vypočutý pred začatím tohto konania, a ktorú vyhľadala matka z dôvodu, že chcela vedieť, ako maloletý prežíva vzťah s otcom. Z jej správy vyplýva, že vo vzťahu k otcovi zistila známky citovej frustrácie, neupevnené puto a nedostatok dôvery. Zo strany otca sa vzťah vyznačuje absenciou porozumenia a nerešpektovaním hraníc maloletého. V dôsledku nestálych zážitkov je puto labilné a krehké. Maloletý otcovo správanie (najmä agresívne prejavy voči matke) neakceptuje. Otcova výchova má dopad na ťažkosti v identifikačnom procese, neistej identite a nedôvere k svetu. Pre maloletého je matka zdrojom istoty a bezpečia a vo vzťahu s ňou dochádza k sýteniu potrieb maloletého, pričom je výchova z jej strany poznačená zvýšenou kontrolou a ochranou. V čase vyšetrenia bol maloletý vystavený nadmieru pôsobeniu otcovej frustrujúcej výchovy a vo vzťahu s otcom nedochádza k sýteniu potrieb maloletého a jeho zážitky s otcom ukazujú na chudobnú interakciu a absenciu spoločného

zdieľania. Pri výsluchu na súde uviedla, že citové väzby medzi maloletým dieťaťom a otcom sú narušené a dieťa veľmi citlivo vníma pozíciu otca a stretávanie sa s ním. Vzťah maloletého k otcovi je veľmi krehký, po rozvoze rodičov bolo dieťa malé a nebola šanca, aby sa vytvorilo puto medzi otcom a dieťaťom, pretože dieťaťu chýbali spoločné zážitky, ktoré by boli zdrojom dôvery a bezpečia. Maloleté dieťa nemá dôveru a nemá pocit bezpečia v spoločne strávenom čase s otcom. Zároveň uviedla, že úplne prerušiť vzťah otca s dieťaťom by bolo kontraproduktívne, pretože by neustále prejavoval záujem, čo však nie je bezpečné pre dieťa, preto by bolo v prospech dieťaťa, aby otec chodil na terapiu, ktorá by slúžila na to, aby otec dokázal vytvárať to, čo dieťa potrebuje. Uviedla, že podľa jej názoru je vynucovaný styk prejavom násillia a súdom upravený styk by dieťa pociťovalo ako neprávo, násillie, bezprávie.

30. PhDr. Šubová po konzultácii s otcom dňa 27. 09. 2018 uviedla, že otec má záujem pracovať na vzťahu so synom. Otcovo uvedomenie si synových potrieb je sťažené z dôvodu nespracovaných zážitkov z vlastnej minulosti. Práca na obnovení vzťahu otca so synom predpokladá prácu otca na prehĺbení schopností empatie voči synovi a citlivosti voči jeho potrebám pod vedením psychológa, prácu maloletého na obnovení dôvery voči otcovi pod vedením odborníka a výchovu matky, podporujúcu vzťah syna a otca, dôverujúcu v schopnosť otcovej zmeny.

31. Zo správy z poradensko-psychologického procesu zo dňa 02. 11. 2018 vyplýva, že matka pozná a adekvátne saturuje všetky základné potreby maloletého dieťaťa. Obaja verbalizovali vzájomné pozitívne vzťahy - maloletý L. ju charakterizoval ako pokojnú a usmievavú. O osobe otca sa maloletý počas konzultácie odmietol rozprávať, nezobrazoval ho ani v rámci projektívnych aktivít. Odmietanie otca zo strany maloletého L. je do istej miery predikované najmä z dôvodu dlhodobejšej absencie otca v jeho živote. Predpokladom k obnoveniu kontaktu je získavanie postupných pozitívnych a neohrožujúcich skúseností maloletého s otcom. Javí sa, že L. prežíva dané konanie veľmi citlivo, vzhľadom k tomu, že opakujúcou témou v rámci realizovaných aktivít bolo jeho prianie „nech všetko dobre dopadne“. Osobou, ktorá dlhodobo zabezpečuje potreby maloletého je matka. Osoba matky predstavuje pre neho zdroj bezpečia.

32. Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd dospel k záveru, že aj keď je v záujme maloletého stretávať sa aj s rodičom, ktorému nie je zverené do osobnej starostlivosti a maloletý má právo na zachovanie rodinných väzieb s otcom, v danej veci pri rozhodovaní o úprave styku otca s maloletým, prípadne pri rozhodovaní o zákaze styku, zohľadnil to, že otec pri prezentovaní svojho práva stretávať sa so synom preferoval toto svoje právo bez zamýšľania sa nad jeho schopnosťou za danej situácie zaistiť emocionálne potreby jeho syna a bez zohľadnenia práva jeho syna na jeho rozvoj v zdravom prostredí, ktoré by nepoškodzovalo jeho zdravie a zdravý vývoj, a najmä prianie dieťaťa, ktoré v konaní prezentoval prostredníctvom matky, ako aj svojim vyjadrením u PhDr. Šubovej a pred kolíznym opatrovníkom, kde bol vypočutý. Pri porovnávaní práva otca na styk so synom a najlepšieho záujmu maloletého L. Z. sa odvolací súd priklonil k tomu, že pri rozhodovaní o návrhu matky na zákaz styku zohľadnil ako prvoradé hľadisko najlepší záujem dieťaťa a jeho prianie. Maloletý je pritom už vo veku, keď dokáže formulovať svoj názor, pričom vzhľadom k akceptovaniu zdravotného stavu maloletého L. Z., maloletý nebol vypočutý pred súdom, avšak jeho názor bol dostatočne a jednoznačne v konaní preukázaný. Maloletý L. Z. styk s otcom odmieta, má strach z vynucovania si styku otcom (čo sa prejavuje aj na jeho zdravotnom stave), a to vzhľadom k negatívnym zážitkom z minulosti, keď pri styku otec volal políciu, vzhľadom k dlhodobému odlúčeniu otca a syna, najskôr spôsobeného nezáujmom otca a na určitú dobu aj tým, že bol vo výkone trestu odňatia slobody. Maloletý voči otcovi nemá dôveru, za terajšej situácie otec maloletému nevie zabezpečiť zdravý emocionálny vývoj, pretože maloletý nemá k nemu dôveru a jeho citový vzťah voči otcovi je t. č. u neho potlačený. Otec navyše v priebehu konania ani nebol dostatočne vnímavý k aktuálnemu stavu jeho vzťahu s maloletým synom a prejavoval necitlivé ofenzívne riešenie obnovenia vzťahu s maloletým formou návrhu na výkon rozhodnutia. V konaní pritom nebolo preukázané, že by príčinou negatívneho postoja maloletého dieťaťa bolo správanie, či úmyselné ovplyvňovanie zo strany matky, keď matka aj v minulosti so stretávaním syna a otca súhlasila.

33. Zákaz styku rodiča s maloletým dieťaťom je faktickým obmedzením rodičovských práv a súd k nemu môže pristúpiť len pri splnení jediného hmotnoprávneho dôvodu, a to ak je to v záujme maloletého dieťaťa. Záujem dieťaťa môže spočívať buď v potenciálnej ujme na fyzickom zdraví dieťaťa, ujme na psychickom zdraví dieťaťa a ujme v inej než zdravotnej oblasti (morálna, osobnostná a pod.). Iný (než zdravotný) záujem dieťaťa predstavujú prípady, keď je rodič svojím spôsobom života pre dieťa

nesprávnym príkladom, ale tiež, ak rodič svojím správaním marí výchovné pôsobenie druhého rodiča alebo ostatných členov rodiny dieťaťa.

34. V konaniach starostlivosti súdu o maloleté deti je ústredným záujmom a predovšetkým sa prihliada na záujem maloletého dieťaťa na zdravom fyzickom a psychickom vývoji, pričom tento pojem - záujem maloletého dieťaťa, nie je možné zamieňať s individuálnymi záujmami rodičov alebo s ich individuálnymi predstavami o starostlivosti o maloleté dieťa (rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo 81/2014).

35. Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 388 CSP zmeniť a styk otca s maloletým L. Z. za daného stavu zakázať. V prípade, ak by sa v budúcnosti vzťah maloletého a otca zmenil, môže dôjsť podľa § 26 Zákona o rodine k zmene rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností. K takejto zmene môže prispieť v prvotnej fáze predovšetkým otec, ktorý by akceptoval názor, že by mal absolvovať terapiu zameranú na to, aby si uvedomil nedostatočne pevný vzťah so synom z dôvodu dlhodobého absentovania spoločných zážitkov, zvýšil uvedomenie podlomenia dôvery zo strany syna na základe zážitkov, nedostatočného rešpektu otca voči synovým potrebám a zvýšil uvedomenie potreby maloletého obnoviť a získať dôveru v otcovu bezpečnú výchovu (bez necitlivého ofenzívneho riešenia obnovenia vzťahu s maloletým podaním návrhu na výkon rozhodnutia). Nevyhnutnosť zmeny postoja otca otec v priebehu konania neakceptoval a nevidel jeho potrebu. V čase rozhodovania odvolacieho súdu otec opakovane uvádzal, že nemá nijaké psychické problémy, a preto takúto potrebu nevidí. Terapia by však nebola zameraná na psychické problémy otca, ale na uvedomenie si potrieb syna a rešpektovanie názoru syna v tejto fáze so zameraním sa na postupné obnovenie dôvery v otca. Obnovenie vzťahu otca so synom tiež predpokladá prácu maloletého na obnovení dôvery voči otcovi a výchovu matky, podporujúcu vzťah syna a otca a dôverujúcu v schopnosť otcovej zmeny, ktorú by matka po tom, ako by videla zo strany otca snahu o zmenu postoja, mala zabezpečiť. Pri rozhodovaní o zákaze styku otca odvolací súd prihliadol aj k správam detských lekárokov maloletého, z ktorých vyplýva, že maloletý bol liečený a je liečený na viacero ochorení, pri ktorých stres výrazne zhoršuje zdravotné ťažkosti maloletého. Za terajšej situácie odvolací súd nepovažoval za vhodnú úpravu styku, ani úpravu styku za prítomnosti matky, pretože vzťahy medzi rodičmi sú stále napäté, nedokážu spolu komunikovať, a preto aj takáto forma úpravy styku by bola za terajšej situácie pre maloletého stresujúca.

36. O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Toto rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).